

В. О. Шаповалова, С. М. Мусоєв, В. В. Шаповалов

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації (м. Харків), Харківська медична академія післядипломної освіти, Адвокатське об'єднання «Фундація адвокатів України» (м. Харків)

Фармацевтичне право:

Єдина Конвенція ООН про наркотичні засоби 1961 року в удосконаленні міжнародної системи контролю над наркотичними засобами

Проведено ретроспективний аналіз становлення системи міжнародного контролю над наркотичними засобами та боротьби з незаконним поширенням і зловживанням наркотичних засобів, вивчені особливості здійснення міжнародного контролю над різними етапами обігу наркотичних засобів у рамках Єдиної Конвенції 1961 р.

Ключові слова: фармацевтичне право, обіг, наркотичні засоби, міжнародний контроль.

V. O. Shapovalova, S. M. Mysoev, V. V. Shapovalov

Institute for qualification improvement for the pharmacy specialists (Kharkiv), Kharkiv Medical Academy of the Postgraduate Education, Advocates union "Foundation of the Advocates of Ukraine" (Kharkiv)

Pharmaceutical law:

United Nations Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 in the improvement of the international narcotic drug control

A retrospective analysis of the formation of international narcotic drug control and combat the illicit proliferation and misuse of narcotic drugs, peculiarities of international control turnover of narcotic drugs under the Single Convention in 1961.

Key words: pharmaceutical law, turnover, narcotic drugs, international control.

УДК 616.89-008.441.33:340.67

В. О. Шаповалова, д-р фарм. наук, проф., зав. каф. фармацевтичного права ІПКСФ, В. В. Шаповалов, д-р фарм. наук, проф., начальник відділу фармації ГУОЗ ХОДА, О. В. Шуєвєра, здобувач каф. фармацевтичного права ІПКСФ Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації (м. Харків), Головне управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації (м. Харків)

СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЛЕГАЛЬНОГО ОБІГУ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

У статті наведено статистичні дані щодо боротьби правоохоронних органів із нелегальним обігом психоактивних речовин на регіональному рівні (у Хмельницькій області).

Ключові слова: судова фармація, правопорушення, нелегальний обіг, психоактивні речовини, регіональний рівень.

За останні роки істотно змінились показники якості життя населення нашої держави. Так, наприклад, значні зміни спостерігались в стані соціального здоров'я громадян України у бік погіршення. Низка чинників, які призвели до патологічних змін у соціальному здоров'ї індивідумів, дуже різноманітна. Поряд з погіршенням фізіологічних показників здоров'я жажливих темпів набувало погіршення психічного статусу населення. Велика кількість психоемоційних розладів, що виникла внаслідок нераціонального вживання та зловживання психоактивних речовин, збільшується з кожним роком [1—7]. Покращити існуючу ситуацію у державі, яка склалась внаслідок зловживання психоактивними речовинами, обов'язок кожного громадянина України. Поряд з лікарями підвищити якість життя населення та покращити його соціальне здоров'я допомагають правоохоронні органи. Для більш чіткого розуміння ситуації, що склалась в нашій державі внаслідок нелегального обігу психоактивних речовин, необхідним було проведення судово-фармацевтичного моніторингу правопорушень у сфері нелегального їх обігу на засадах фармацевтичного права та виявлення з подальшим усуненням наслідків, що істотно погіршують якість життя громадян і згубно діють на соціальне здоров'я населення України в цілому.

Судово-фармацевтичний моніторинг правопорушень у сфері нелегального обігу психоактивних речовин (ПАР) проводився за 2005—2008 роки на прикладі Хмельницької області шляхом аналізу правопорушень у сфері обігу ПАР, що виявляються різними службами

органів внутрішніх справ: боротьби з незаконним обігом наркотиків (БНОН), боротьби з організованою злочинністю (БОЗ), карним розшуком (КР), боротьби з економічними злочинами (БЕЗ), слідства, державної автоінспекції (ДАІ), патрульно-постової служби (ППС), кримінальної міліції у справах дітей (КМСД), дільничними інспекторами міліції (ДІМ).

Матеріалами дослідження були статистичні дані вказаних служб органів внутрішніх справ, а також ПАР різних класифікаційно-правових груп: наркотичні засоби (1 група), психотропні речовини (2 група), прекурсори (3 група), отруйні речовини (4 група), сильнодіючі речовини (5 група), одурманюючі засоби (6 група).

Під час проведення досліджень було використано методи нормативно-правового, документального, статистичного, графічного аналізу та судово-фармацевтичного моніторингу.

У рамках судової фармації становило інтерес проаналізувати кількість виявлених різними службами органів внутрішніх справ правопорушень, які було зафіксовано у період з 2005 по 2008 рік в Хмельницькій області.

Так, працівниками правоохоронних органів, а саме службою БНОН, на Хмельниччині впродовж 2005—2008 років було виявлено 732 правопорушення обігу ПАР (рис. 1).

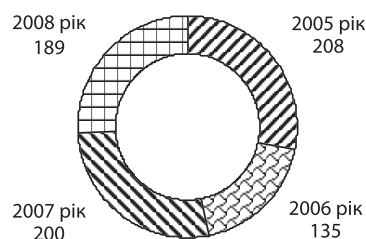

Рис. 1. Участь служби БНОН у виявленні правопорушень у сфері обігу психоактивних речовин в період з 2005 по 2008 роки на території Хмельницької області

Найбільшу кількість правопорушень в Хмельницькій області, пов'язаних з незаконним обігом ПАР, виявлено в 2005 (208) та 2007 (200) роках, і навпаки, у 2006 році кількість виявлених правопорушень обігу ПАР істотно знизилася (до 135), але, протягом 2008 року знову відбулась тенденція до збільшення виявлення

правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом ПАР (до 189).

Також у затриманні осіб, пов'язаних з незаконним обігом ПАР, у Хмельницькій області за період 2005—2008 роки брали участь й інші служби органів внутрішніх справ: БОЗ, КР, БЕЗ, слідства, ДАІ, ППС, КМСД, ДІМ (рис. 2—9).

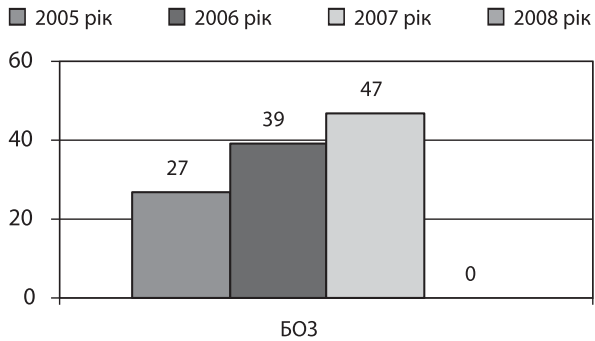

Рис. 2. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по службі БОЗ

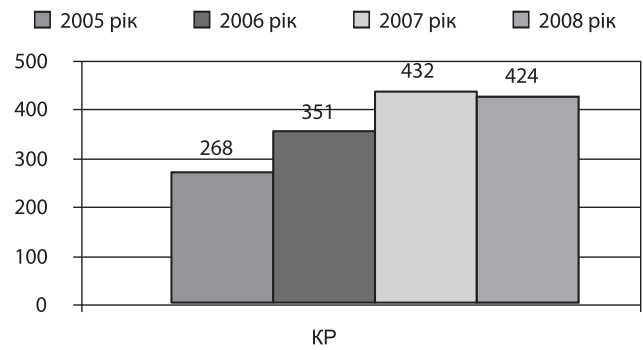

Рис. 3. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по КР

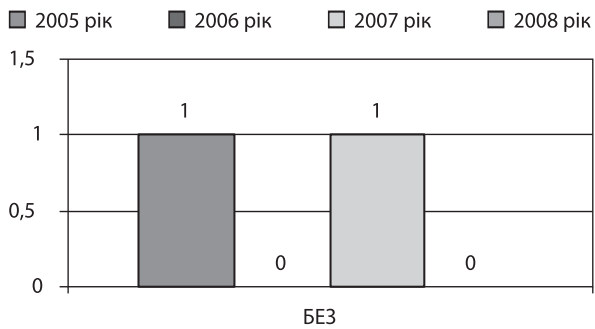

Рис. 4. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по службі БЕЗ

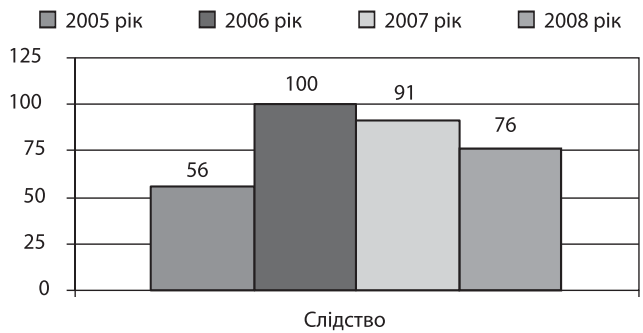

Рис. 5. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по слідству

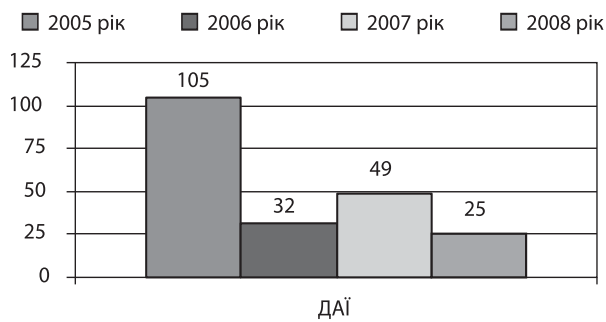

Рис. 6. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по службі ДАІ

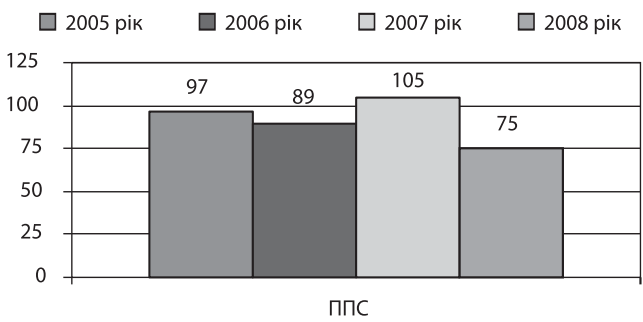

Рис. 7. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по ППС

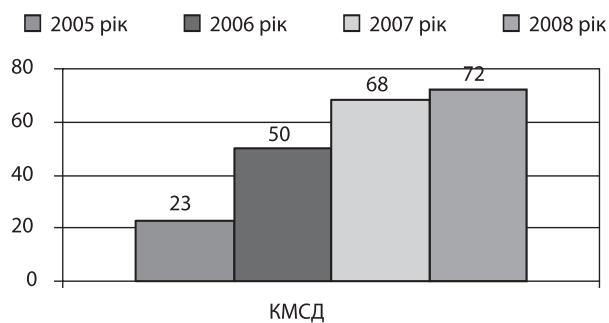

Рис. 8. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по КМСД

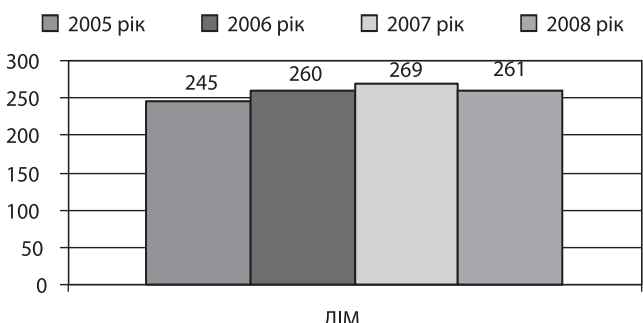

Рис. 9. Кількість злочинів щодо незаконного обігу ПАР по ДІМ

За досліджуваній період постійно спостерігається збільшення кількості затриманих осіб, які вчинили злочини, пов'язані з незаконним обігом ПАР, такими службами органів внутрішніх справ: КР (див. рис. 3), КМСД (див. рис. 8) та ДІМ (див. рис. 9). Особливо вражає динаміка зростання злочинів щодо незаконного обігу ПАР, зафіксованих КМСД (див. рис. 8), що свідчить про зростання наркотизації молоді у Хмельницькій області: у 2008 році в порівнянні з 2007 роком — збільшення на 5,9 %, а в порівнянні з 2005 роком — аж на 313 %.

Таким чином, при проведенні судово-фармацевтичних досліджень розповсюдження нелегального обігу ПАР на території Хмельницької області в період з 2005 по 2008 рік зафіксовано тенденцію зростання наркотизації молоді. Так, кількість злочинів, зафіксованих у 2008 році працівниками правоохоронних органів, а саме кримінальною міліцією у справах дітей, збільшилася у порівнянні з 2005 роком на 313 %, а з 2007 роком — на 5,9 %.

Список літератури

1. Вивчення фармацевтичного права в системі післядипломної освіти — запорука попередження правопорушень щодо обігу психоактивних лікарських засобів у сфері протидії наркотизації суспільства [Текст] / [Ю. В. Васіна, В. В. Шаповалов, В. О. Шаповалова та ін.] // Протидія наркозлочинності: вітчизняний та міжнародний досвід співпраці правоохоронних та судових органів: матеріали українсько-німецької наук.-практ. конф., 26—27 травня 2011 р. — Донецьк, 2011. — С. 130—132.
2. Фармацевтичне право в наркології [Текст] / под ред. В. А. Шаповаловой, И. К. Сосина, В. В. Шаповалова. — Харьков: Факт, 2004. — 800 с.
3. Шаповалов, В. В. Кримінологічний моніторинг щодо посилення кримінально-правових заходів державного контролю у протидії злочинності, пов'язаної із обігом психоактивних речовин [Текст] / В. В. Шаповалов // Вісник прокуратури. — 2007. — № 7. — С. 90—97.
4. Шаповалов, В. В. Судово-фармацевтичні дослідження розповсюдження адиктивних розладів здоров'я та нелегального обігу психоактивних речовин на території Хмельницької області [Текст] / В. В. Шаповалов, В. О. Шаповалова, О. В. Шувера // Український журнал клінічної та лабораторної медицини. — 2010. — Т. 5, № 1. — С. 29—32.
5. Шаповалов, В. В. (мол.). Судово-фармацевтичне вивчення стану здоров'я населення у Хмельницькій області [Текст] / В. В. Шаповалов (мол.), О. В. Шувера // Фармацевтичний журнал. — 2011. — № 2. — С. 36—38.
6. Шаповалова, В. О. Судово-фармацевтичне вивчення

наркозлочинності і адиктивних розладів здоров'я на регіональному рівні [Текст] / В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, О. В. Шувера // Післядипломна підготовка спеціалістів фармації за організаційно-економічним напрямком: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 2—3 червня 2010 р. — Х., 2010. — С. 92—93.

7. Шувера О. В. Підвищення ролі адвоката у юридичній опіці лікаря, провізора, пацієнта при вирішенні загальних питань медико-фармацевтичної допомоги населенню на регіональному рівні [Електронний ресурс] / О. В. Шувера. — 30.12.2011 18:32. — Режим доступу: <http://vash-advokat.com/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=474&cntnt01origid=15&cntnt01pagelimit=15&cntnt01returnid=56>.

Надійшла до редакції 11.01.2012 р.

В. А. Шаповалова, В. В. Шаповалов, Е. В. Шувера

*Институт повышения квалификации специалистов
фармации, Главное управление здравоохранения Харьковской
областной государственной администрации (г. Харьков)*

Судебно-фармацевтический мониторинг правонарушений в сфере нелегального оборота психоактивных веществ на региональном уровне

В статье приведены статистические данные по борьбе отдельных служб органов внутренних дел в сфере нелегального оборота психоактивных веществ на территории Хмельницкой области.

Ключевые слова: судебная фармация, правонарушения, нелегальный оборот, психоактивные вещества, региональный уровень.

V. A. Shapovalova, V. V. Shapovalov, E. V. Shuvera

*Institute of Postgraduate Education for specialists of pharmacy
(Kharkiv), General Directorate of Health of the Kharkiv Regional State
Administration (Kharkiv)*

Forensic and pharmaceutical monitoring crime in the illegal turnover of psychoactive substances on the regional level

In the article statistical information struggle of separate services of law-enforcement bodies concerning an illegal turnover of psychoactive substances in territory of Khmelnytskyi area is resulted.

Key words: forensic pharmacy, crime, illegal turnover, psychoactive substances, the regional level.